

YOU GET WHAT YOU DESERVE

Sponsored by Jake and Karen Abilevitz in memory of Jake's Beloved Parents,
יהושע בן שמעון דב ז"ל and Karen's brother ז"ל & לאה בת אברהם ז"ל

A) Avos, Chapter 2, Mishna 6 & 7

HE ALSO SAW A SKULL FLOATING ON THE FACE OF THE WATER. HE SAID TO IT: BECAUSE THOU DIDST DROWN [OTHERS] THEY DROWNED THEE, AND THE END OF THOSE THAT DROWNED THEE [WILL BE THAT] THEY WILL BE DROWNED	אף הוא ראה גולגלת אחת שצפה על פני המים אמר לה על דאטפת אטפוך וסוף מטייפך יטופן
HE USED TO SAY: THE MORE FLESH, THE MORE WORMS; THE MORE PROPERTY, THE MORE ANXIETY; THE MORE WIVES, THE MORE WITCHCRAFT; THE MORE BONDWOMEN THE MORE LEWDNESS; THE MORE SLAVES, THE MORE ROBBERY; [BUT] THE MORE [STUDY OF THE] TORAH, THE MORE LIFE; ⁵¹ THE MORE SITTING DOWN [TO STUDY AND CONTEMPLATE], THE MORE WISDOM; THE MORE COUNSEL, THE MORE UNDERSTANDING; THE MORE RIGHTEOUSNESS, THE MORE PEACE. ONE WHO HAS ACQUIRED UNTO HIMSELF A GOOD NAME, HAS ACQUIRED [IT] FOR HIMSELF; ONE WHO HAS ACQUIRED UNTO HIMSELF WORDS OF TORAH, HAS ACQUIRED FOR HIMSELF THE LIFE OF THE WORLD TO COME.	הוא היה אומר מרבה בשר מרבה רמה מרבה נכסים מרבה דאגה מרבה נשים מרבה כשפים מרבה שפחות מרבה זמה מרבה עבדים מרבה גזל מרבה תורה מרבה חיים מרבה ישיבה מרבה חכמה מרבה עצה מרבה תבונה מרבה צדקה מרבה שלום קנה שם טוב קנה לעצמו קנה לו דברי תורה קנה לו חיי העולם הבא

1) פירוש רש"י על אבות פרק ב

אף הוא. הלל היה אומר: על דאטפת אטפוך. על שהיית מלסטם את הבריות ומציפן בנהר הציפוך בנהר: וסוף מטייפך יטופן. אותה שהציפוך יהיו ג"כ מתים באותה מיתה שהם היו חייבין מיתה אלא שנהרגו עי"ז מפני שהיה הקב"ה עתיד לגבות מידן וכה"א מרשעים יצא רשע. ויש מקומות שלא נהגו לומר זאת ההלכה

2) פירוש המשנה לרמב"ם מסכת אבות פרק ב

[ו] אמר: על שהצפת הציפוך אותך, ואשר הציפך יוצף, רצונו לומר שאתה נהרגת מפני שהרגת זולתך, ואשר הרגך יהרג. והכוונה בזה המאמר שמעשי הרעות ישובו בראש עושיהם, כמו שאמר: +משלי ה כב+ "עוונתיו ילכדונו" וכו', ואמר: +תהלים ז טז+ "בור כרה" וכו'. ומאמר החכמים: "במידה שאדם מודד בה מודדין לו". וזה נראה לעין בכל זמן ובכל מקום, שכל מי שיעשה הרעות ויחדש מיני העוול והפחיתות - הוא עצמו ישיגהו נזק מאותן הרעות גופן אשר חידש, לפי שהוא ילמד פעולה שתיעשה לו ולזולתו. וכן כל מלמד מעלה, ומי שיתחיל בפועל טוב מן הטובות - תגיע לו תועלת זה הפועל, לפי שהוא ילמד דבר שייעשה לו ולזולתו. ולשון הכתוב בזה חכם מאד, אמר: +איוב לד יא+ "כי פועל אדם יש(ו)לם לו"

3) פירוש רבינו יונה על אבות פרק ב

ו אף הוא ראה גולגולת אחת שצפה על פני המים וכו' - על שהרגת וגרמת להציף גולגלת הנהרג הרגוך והציפו גלגלתך ושלא כדין עשו וכאילו שפכו דם נקי. והיא הדבר כי אין (בדין) +בידך+ להמית הרוצח אך הבית דין בזמה"ב על פי התורה וכל ההורגו חייב מיתה. הואיל ואין דמו מסור בידו של הורג להורגו. ומפני כך בסוף מטייפך יטופן מאחרים. יעשו להם כאשר עשו לאחרים כי על כן נהיה הדבר הזה. שכלן חייבין ומגלגלין חובה על ידי חייב.

4) רש"י מסכת סוכה דף נג עמוד א

שצפה על פני המים - שחתכו את ראשו והטילוהו למים, והכיר בו שהוא רוצח, ופגעו בו עכשיו לסטים כיוצא בו

5) תוספות מסכת כתובות דף ל עמוד ב

אבל קשה דחזינן כמה עבריינים ועובדי עבודת כוכבים שמתים על מטותם ויש לומר דע"י תשובה הקב"ה מיקל ולפעמים מוחל לגמרי או זכות תולה לו ואינו נפרע ממנו בחייו

Hagaon Harav Gershon Shaul Yom-Tov Lipmann ben Nathan ha-Levi Heller (c. 1579 in [Wallerstein, Bavaria](#) – 19 August 1654 in [Kraków](#)), was a [Bohemian rabbi](#) and [Talmudist](#), best known for writing a commentary on the [Mishnah](#) called the *Tosefet Yom-Tov* (1614–1617). Heller was one of the major [Talmudic](#) scholars in Prague and in Poland during the "Golden Age" before 1648.

1. על דאטפת אטפוך וסוף מטיפיך יטופן - וא"ת ע"כ הראשון שנהרג כשאתה חושב למפרע תמצא שהוא לא הרג. והרי הבל הרגו קין והוא לא הרג. וא"כ מנליה שאמר על דאטפת אטפוך.
  2. וכ"ש דקשיא על מה שאמר וסוף מטיפיך יטופן. דדלמא לא. ומעשים בכל יום כמה רצחנים שמתים על מטתם בידי שמים.
  3. [וראיתי אני קושיא זו שהוקשה במדרש רבה פרשת ואתחנן על פסוק שופך דם האדם באדם דמו ישפך. אמר ר' לוי והרי כמה בני אדם שהרגו ומתו על מטותיהם. השיבו אותו מהו באדם דמו ישפך כשיבואו כל בני אדם לעתיד לבא אותה שעה דמו ישפך. ע"כ.
  4. וקושיא ראשונה נמי שעל הרישא הנה ראייתי המאמר הזה על דאטפת וכו' דאיתא בברייתא פ' החליל דף נ"ג ושם פירש"י הוטל למים והכיר בו שהוא רוצח. ע"כ]. ובפירש"י דעל מסכתא דידן כתוב יש מקומות שלא נהגו לומר זו ההלכה. ע"כ. אבל הרמב"ם גם הר"ב וכל המפרשים העתיקוה.
  5. ובעל מדרש שמואל אמר בתירוץ הקושיא דסיפא דלכך אמר וסוף מטיפיך כלומר דלסוף על ידי גלגול המקוים בדברי רז"ל והסכים לדעתם פיטא"גורא [ונשאר חכמי האומות כאשר הזכירם האברבנאל בפרשת תצא] סופו שיושטף....
  6. ולא יתכן בעיני כלל לומר שלא היתה כוונת הלל במאמרו זה כי אם מה שהוא בסוד הגלגול. שהוא אמנם מדברים הנעלמים וראוי להסתירם כי אם לשרידים אשר ה' קורא. ולא היה רבינו הקדוש מחבר המאמר הזה ושנאו במשנתו. כי כמו שאין המקרא יוצא מידי פשוטו. כך אין המשנה יוצאת מידי משמעה המובן לכל. והיה מניח מאמר זה עם שאר מאמרים מקובלים אצלם שהניחום בעל פה ולא כתבם במשנה.
  7. ועוד אני מדקדק בסדר המשניות הללו שכיון דזה אינו אלא מאמר על דבר שקרה שראה גולגולת לא הוה ליה להכניסו בין הדבקים בין עיני מוסרים שהוא היה אומר דהוה מרגלן בפומיה והוה ליה לאחר זה המאמר לבסוף. כ"ש שבלשון ארמי אמרו לא היה לו לערבו בין קודש לקודש. וכן דברו אשר דבר היה לנכח עצם גולגולת המת ולמה זה לא יסב פניו לאמר כלפי השומעים. והכי הוה ליה למימר על דאטיף אטפיה. וסוף מטיפיה יטופן. גם יש לדקדק מאי אף דקאמר.
  8. לכך נראה לי לומר דה"ק דכמו שאמר אין בור וכו'. וכל דכותיה לשלול הפחיתות. כן אף הוא ראה וכו' וא"ל על דאטפת וכו' ונמשך לו דמשם ולהלן הוא היה אומר מרבה בשר מרבה רמה וכו'. לחייב בהם אם פחיתות אם מעלות. וזה לפי שכשראה הגולגלת הזאת א"ל על דאטפת וכו' כלומר מסתמא הדעת נותן והשכל מחייב דעל דאטפת אטפוך ולסוף מטיפיך יטופן. כי במדה שאדם מודד בה מודדין לו. שכך היא המדה וכן השכל מחייב. אלא שעם כל זה המציאות מכחישו. שהרי הרבה נהרגים ולא הרגו והרבה הורגים ולא נהרגים. וכדי להסכים המציאות שלא יהא מכחיש למה שמחייבו השכל. והוא שעכ"פ הכל במדת אמת ושפיטת צדק נשפט.
- a. לפיכך הוא היה אומר והוה מרגלא בפומיה מן אז והלאה מרבה בשר מרבה רמה וכו' להרגיל בפי הבריות כי מתחייב הכל בחיוב אמת ובמדת יושר שהרי אתה מוצא מרבה בשר מרבה רמה וכו' לענין הפחיתות מרבה תורה מרבה חיים וכו' לענין המעלות. הרי כי מדות הנהוגות בעולם ישרות ותמימות הם. ומן הגלויות אתה דן לנסתרות לה' אלהינו שגם המה בצדק ויושר נמשכים. אלא שאין בנו כח להשכילם ולעמוד על תכונתם. כענין שנאמר (ישעיה נ"ה) כי לא מחשבתי מחשבותיכם ולא דרכיכם דרכי.
- b. ונמצא א"כ שזה המאמר על דאטפת וכו' לא אמרו בדרך חיוב לחייב שכך הוא ושכן יהיה. אלא בדרך הנחה היה אומר שכך היא הנחה כפי השכל ומפני שהמפורסם מכחישו כדי שלא יבא האדם ח"ו לומר דלית דין ולית דין לפיכך הוא היה אומר והרגיל בפיו להשמיע בקהל רב מרבה בשר וכו'. מרבה תורה כו' לומר שלמראה עינינו נשפוט בטוב טעם ודעת שכשם שאלו נמשכים כסדר בין לרע בין לטוב. כן כל המדות שבעולם נהוגות על הסדר ואע"פ שאין בנו כח להשיג. ואחרי שזה המאמר דאטפת וכו' אינה גזירה מוחלטת שכך יקרה בהחלט. שהרי אפשר שזה הנשטף לא שטף וכן השוטף אפשר שלא יושטף. ולכך לא אמר המאמר כאומרו להשמיע לרבים. אלא בינו לבין עצמו אמר כן לגולגולת שהיא עצם בלתי שומע ומניח ההנחה שכן ראוי [להיות] דעל דאטפת וכו'. והקושיא מן המציאות ג"כ אינו בפירוש כלל אבל ע"י מאמרו הנמשך שמכאן ואילך הוא היה אומר מרבה בשר וכו' המשכיל יבין היטב. וכל דברים שכיוצא באלו ראויין לאמרן שהמשכילים הם שיבינו אבל לא כל השומעים פן למשמע אזניו יוכיח וישפוט למראה עיניו שהשאלה היא אמיתית ושאין עליה תשובה כי לא ישכיל אף לא יבין ענין התשובה וישאר א"כ נבוך עם השאלה. ויבא ח"ו לידי מכשול. ואמר בלשון ארמי שהוא הלשון המורגל בפי ההמונים בזמנים ההם כדמוכח בפ' ה' דשקלים שהרי ענין דברו כאילו ידבר עם גולגולת הלסטים. גם כדי שההמון יבינו מאמרו כמשמעו שכן הוא על דאטפת וכו' ולמשכילים הבין דברו וענינו במה שהיה אומר אח"כ מרבה בשר וכו' והיה אומר בלשון הקודש. כך נראה בעיני: